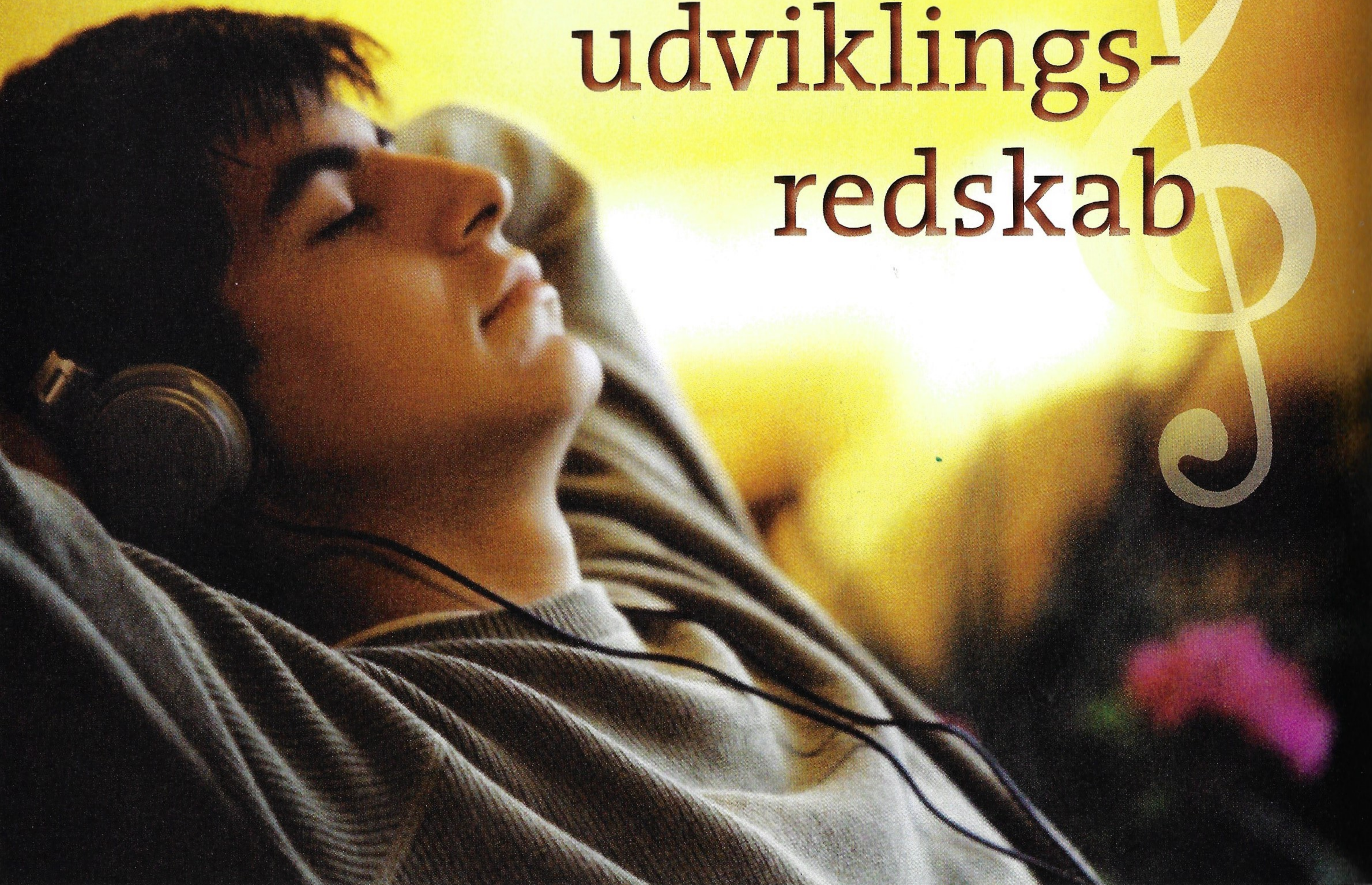

Musik som udviklingsredskab

af Niels Brønsted,
forfatter

Klassisk musik er blevet brugt systematisk fra Hierarkiets side til at drive den kollektive karakterudvikling fremad fra total egoisme til sjælskontakt og dermed en mere samfundsbevidst menneskehed.

Rationelt set er musik en helt absurd ting, for folk frembringer lyde, der ikke kan bruges til noget. Men ved nærmere eftersyn opdager vi, at musik er et billede af energi i bevægelse - man får indtryk af en strøm, der flyder.

Derfor kan vi sige, at musik er energiens sprog, den sætter os i stand til at opleve energi direkte.

Og da alt i virkeligheden er energi, kan musik illustrere alt, inklusive den menneskelige bevidsthed og dens mange tilstande.

Musik er svingninger

Som vi ved, er musik lydsvingninger i luft. De giver os en fysisk oplevelse med mange associationer, der over-

føres til bevidstheden.

Men svingningerne har en genpart i den astrale og mentale verden og udtrykker dermed på en meget direkte måde de følelser og tanker, komponisten har lagt i musikken, og de overføres mere eller mindre direkte til det lyttende menneskes astrale og mentale legeme (se illustration side 37).

Derfor kan musik sætte et dybtgående præg på vores bevidsthed, og hvis den gentages ofte, bliver ændringerne permanente - og det gælder både individuelt og kollektivt.

Musik kan altså bruges kreativt i forbindelse med menneskelig bevidsthed, dvs. personlig udvikling, åndelig udvikling og healing. For man kan fremkalde en bestemt udvikling ved at spille en bestemt musik.

Det betyder, at musik er et effektivt udviklingsredskab, dels fordi den kan påvirke bestemte menneskelige egenskaber på en meget direkte måde, og dels fordi mennesker ikke ved, at de bliver manipuleret, når de hører musik, og derfor ikke forsvarer sig.

Musikkens tre elementer

Produktionen af et stykke musik rummer tre elementer: komposition, fremførelse og virkning.

Komposition. Komponisten skaber en form på mentalplanet, når han komponerer stykket. Den svarer nogenlunde til de tankeformer, vi alle sammen bygger i de indre dimensioner, hver gang vi tænker og føler et eller andet, blot er der her tale om en mere avanceret og kreativ form, end de fleste mennesker er i stand til at producere.

Musikformen rummer altså tankerne

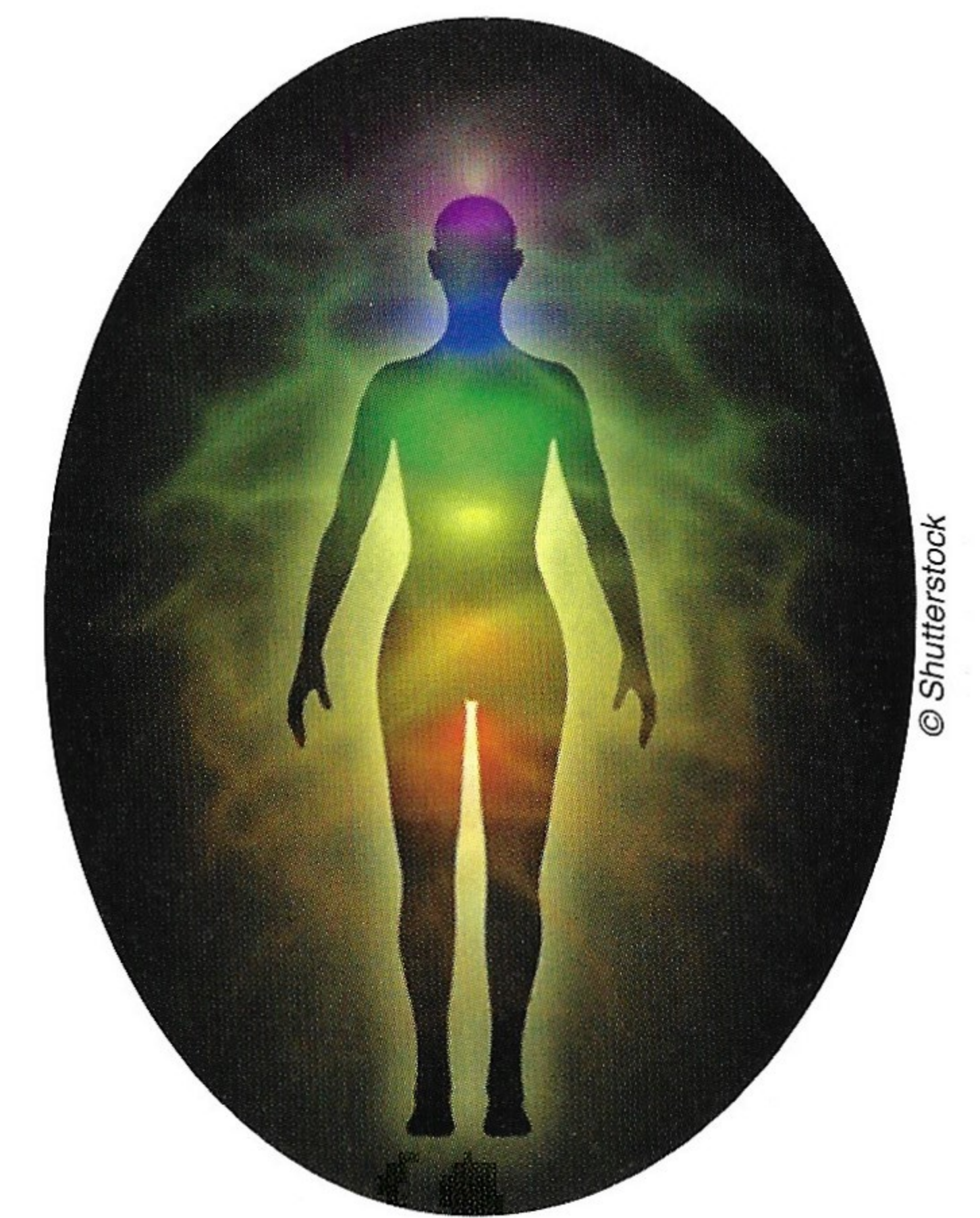
og følelserne omkring kompositionen, og den belives af en sjælelig impuls fra komponisten. Det gør musikformen til et relativt permanent "væsen", der kan bestå i århundreder, fordi det forstærkes, hver gang musikken spilles og høres. Derfor kan den inspirere de musikere, der spiller stykket, og andre komponister, hvis de kan stille ind på den på mentalplanet.

Hvilket plan, inspiration kommer fra, afhænger af komponistens personlige udvikling, men i mange tilfælde kommer den fra det højere mentalplan, sjælens plan, eller endog det buddhiske plan (enhedsplanet).

Det illustreres af flere komponister som fx Mozart, Beethoven eller Brahms, der alle siger, at de oplever deres kompositioner som helhedsvisioner, der "bare" skal skrives ned. Men det er naturligvis det, der kræver en komponist.

Fremførelse. Når et musikstykke spilles, manifesteres musikformen i den astrale og fysiske dimension. Men denne form består kun i relativt kort tid, dvs. 1-4 timer. I den tid udsender den vibrationer til omgivelserne i op til en kilometers afstand eller mere og fremkalder virkninger alt efter kvaliteten af musikken - også selvom den ikke kan høres.

Samme musikstykke vil altid frem-

De følelser og tanker, komponisten har lagt i musikken, overføres til lytterens astrallegeme (følelser) og mentallegeme (tanker).

bringe samme form, mens størrelse og struktur afhænger af omstændighederne.

Musikformens størrelse afhænger af det instrument, den fremføres på - om det er stort som et kirkeorgel eller et helt symfoniorkester eller lille som fx et kammerensemble eller et enkelt instrument såsom klaver, guitar eller violin.

Strukturen varierer efter instrumenterne. Det samme stykke, der spilles på fx violin eller fløjte, fremkalder forskellige strukturer.

Og endelig afhænger formens udseende af musikernes dygtighed. Er de virtuoser, gnistrer formen af stor skønhed, men er der tale om middelmådige musikere, bliver formen tam og kedelig. Derfor er det klogt at have forskellige indspilninger af samme værk.

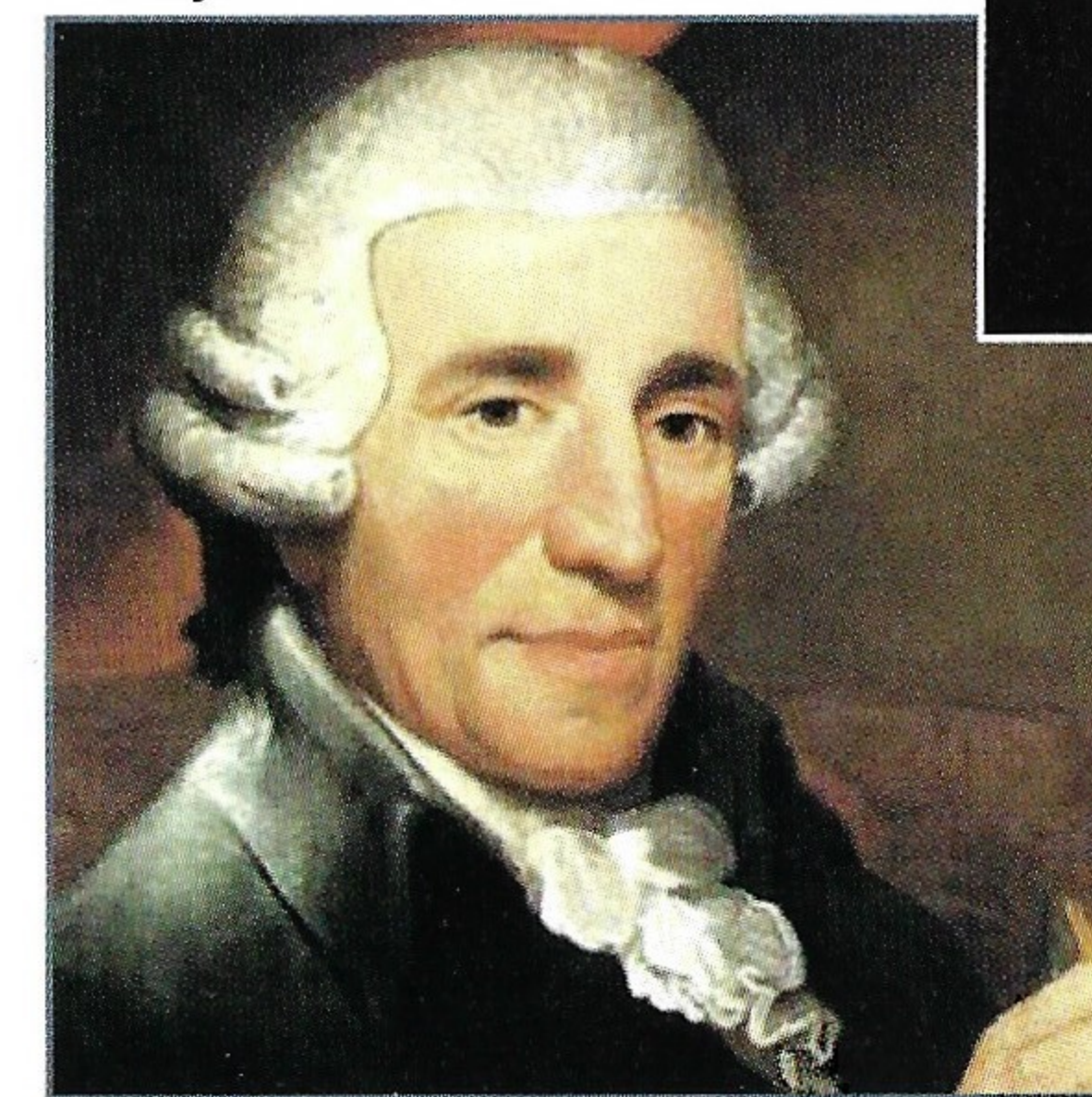
Virkning på musikerne. Når en komposition spilles, stiller musikerne ubevidst ind på komponistens oprindelige musikform og derfor også på hans bevidsthed og hensigt. Det influerer på fortolkningen, alt efter hvor god den intuitive forbindelse er.

Virkning på tilhørerne. Musikformens svingninger påvirker tilhørernes astral- og mentallegeme, afhængigt af, hvor sensitive de er. Dvs. at musikkens virkning ikke kun er den fysiske oplevelse med alle de associationer, den vækker, men også den direkte påvirkning af følelses- og tankeliv.

Det er dette fænomen, der danner grundlag for musikterapi, hvad enten der er tale om stimulering af et menne-

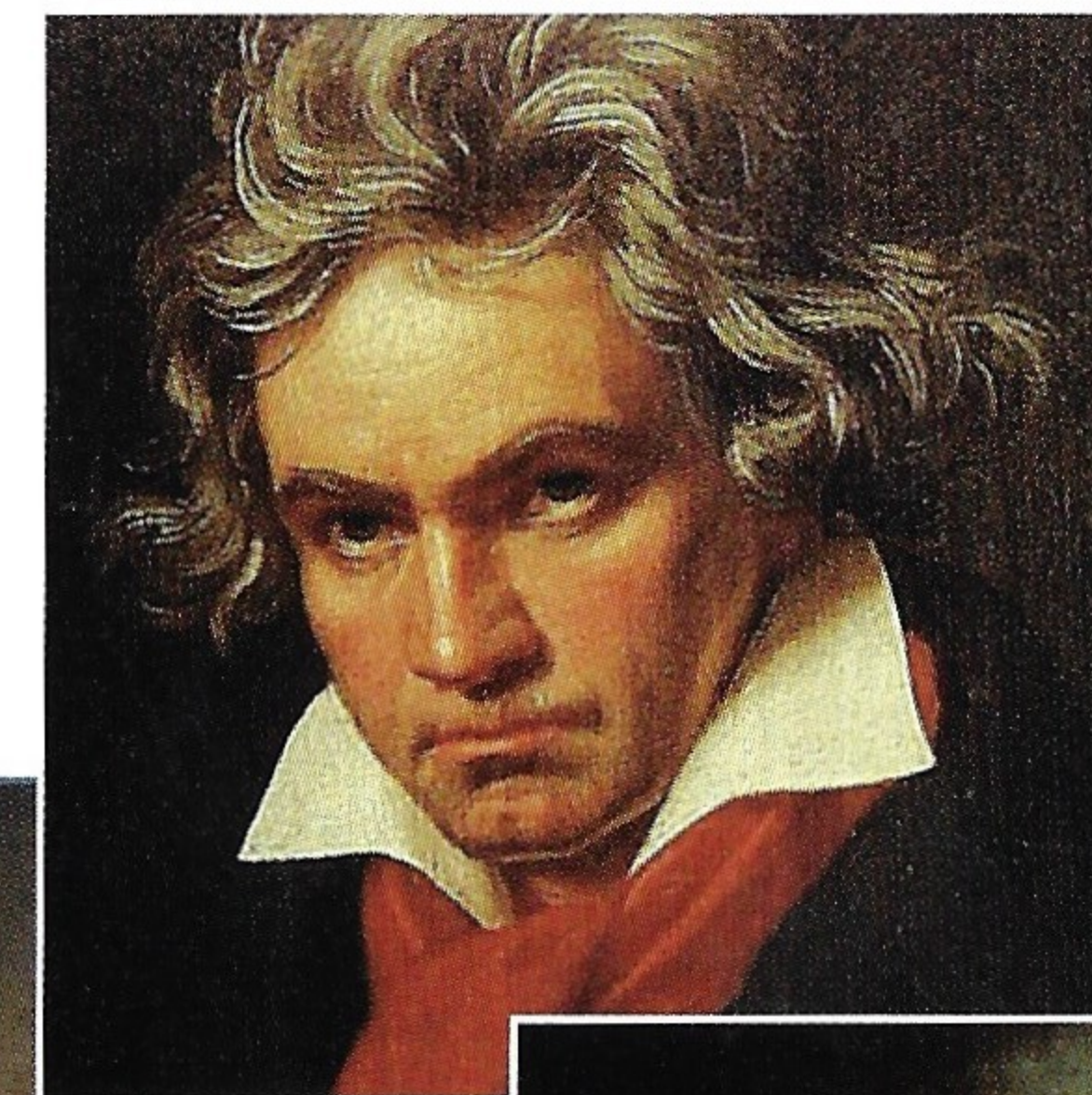

Haydn

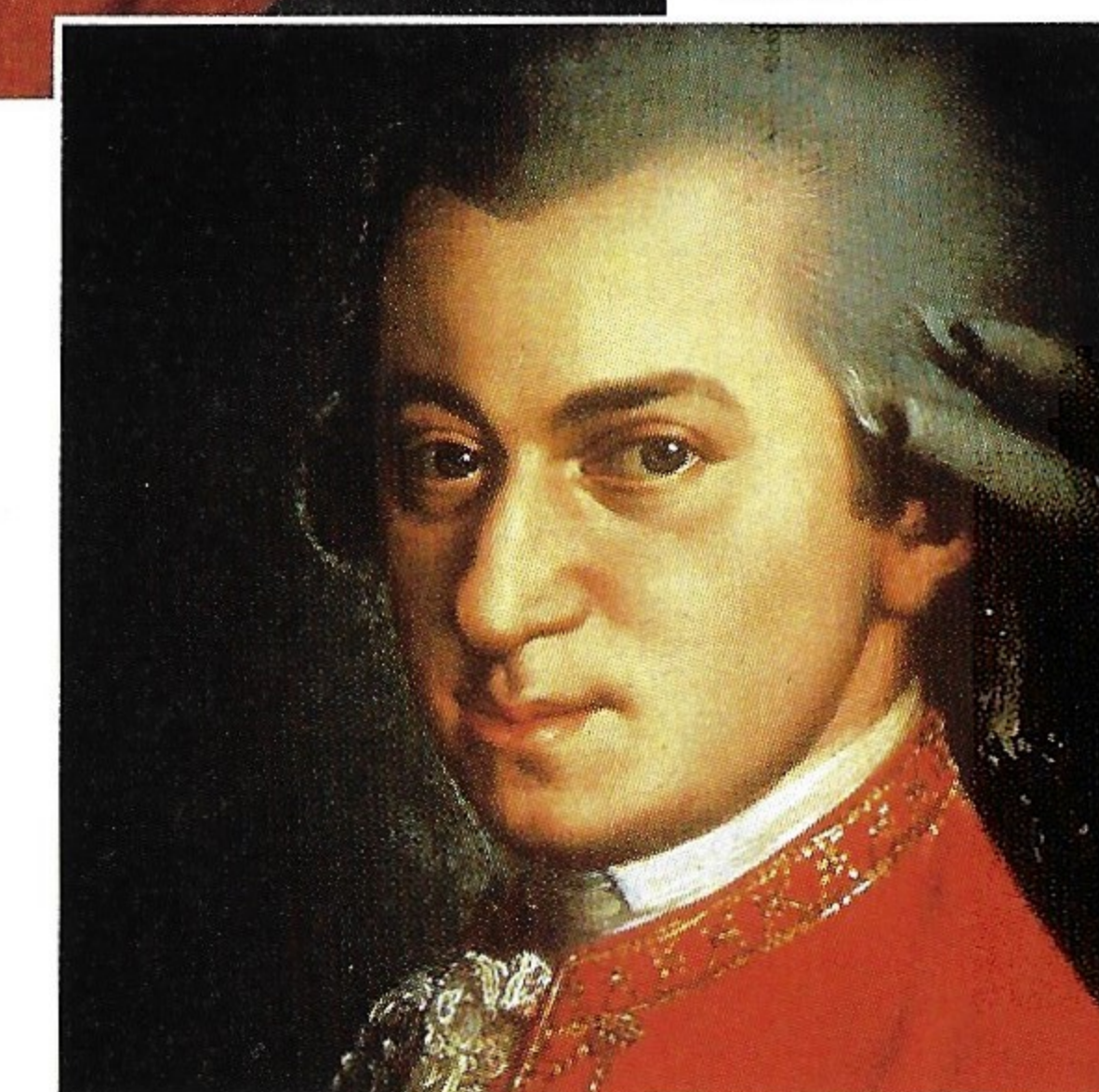

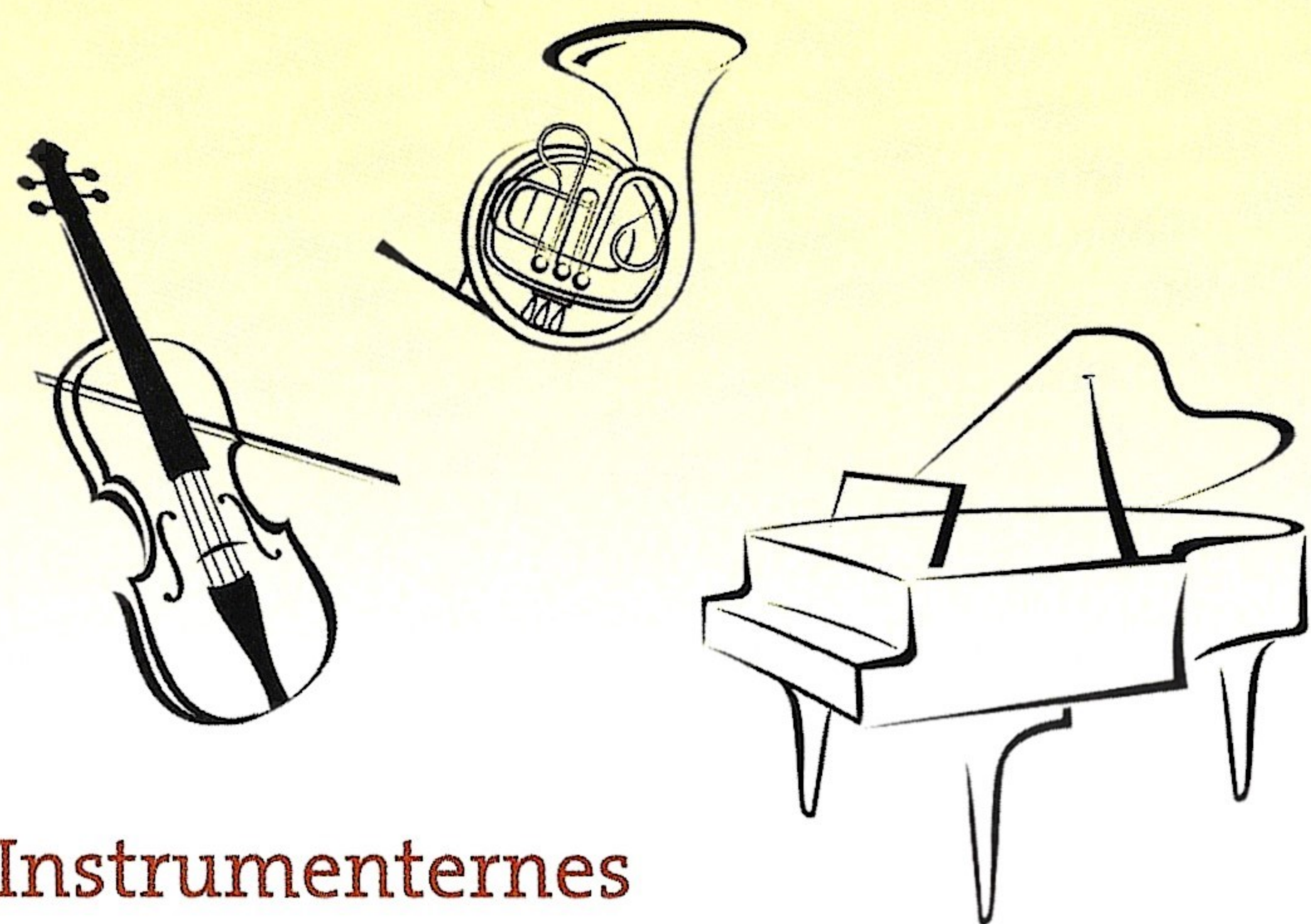
Hver komponist har haft sin specielle opgave og bidraget med en bestemt påvirkning af menneskehedens udvikling.

Beethoven

Mozart

© Colourbox

Instrumenternes rolle

Ikke kun musikken påvirker mennesker, det gør også selve lyden af instrumenterne, som påvirker forskellige legemer:

- Messingblæsere, slagtøj, dybe bastoner: det fysiske legeme.
- Strygere og træblæsere: følelseslegemet.
- Strygere og piano: mentallegemet.
- Strygere i højt toneleje, harpe, orgel: kausallegemet.

Bidraget fra instrumenterne er imidlertid ikke så fremtrædende som det fra selve kompositionen, og de samme bevidsthedstilstande fremkaldes ofte af forskellige kombinationer af instrumenter. Men disse eksempler er musikstykker, som helt eller delvist refererer til de forskellige legemer:

- Fysisk legeme: Elgar: *Pomp and Circumstance*, march no. 1.
- Følelseslegeme: John Williams: *Schindlers Liste*, grundtema.
- Mentallegeme: Haydn: *Pianokonzert nr. 3*, 3. sats.
- Kausallegeme: Bach, orgel: *Die Kunst der Fuge*, BWV 080.19.

skes udvikling eller om healing af en sygdom, der står i vejen for denne udvikling.

Historisk udvikling: En bevidst impuls

Den klassiske musik er vokset frem som følge af en karakterudviklingsimpuls fra Hierarkiets mestre (de ikke-fysiske visdomsmestre). Impulsen begyndte i renæssancen og har det formål at føre menneskeheden frem til planetarisk sjælskontakt, som er det samme som Hierarkiets tilsynkomst og Kristi genkomst, fordi de repræsenterer klodens sjælsaspekt.

Impulsen har to dele: en mental og en emotionel. Den mentale del skal løfte det menneskelige intellekt, så det kan udvikle videnskab og teknologi til at forbedre vores livsvilkår. Den emotionelle del skal forfine følelseslivet og højne moralen, så det forbedrede intellekt ikke blot gør de kloge endnu bedre til at narre de mindre kloge.

Det primære emotionelle middel her er den klassiske musik, fordi den har den største og dybeste virkning på mennesker. Hver komponist har haft til op-

gave at fremkalde en bestemt virkning.

Musikkens mester Kuthumi lagde en plan og sørgede for, at komponisterne indgav menneskeheden de nødvendige karakterelementer. (Kuthumi er en af de "ældre brødre", der har gået udviklingsvejen før os og derfor kan bidrage til menneskeheden udvikling ved at delagtiggøre os i nogle af sine erfaringer.)

Omkring renæssancen var den europæiske menneskehed primært en egoistisk personlighed, der så helt bort fra ansvaret over for det kollektive. Derfor besluttede Hierarkiet at omdanne menneskeheden til en *sjælsstyret* personlighed, så sjælen og ånden kunne vinde indpas i samfundet. Den proces kaldes Hierarkiets tilsynkomst og Kristi genkomst.

Det kræver, at den grundlæggende egoisme først dæmpes. Det kan gøres ved at genskabe respekten for det guddommelige, og det var den opgave, barokkens oratorier havde. De er så overdådige, at de får folk til ydmygt at knæle for de guddommelige magter. Her spiller Bach og Händel en afgørende rolle, fx Händel: *Solomon*, 3. akt, stk. 11.

Derefter bliver det muligt at integrere personligheden under tankens ledelse. Derfor inkarnerer tre komponister, hvis musik hver for sig repræsenterer de tre stråler, mentallegemet kan være på. (Der er i alt syv stråler, som udgør de syv grundlæggende energityper i verden.)

De tre komponister er Haydn, hvis musik til en vis grad er præget af 5. stråles mentale præcision, og Mozart, hvis musik klart udtrykker 4. stråles forenende og intuitive virkemåde; her finder vi forklaringen på Mozart-effekten, idet 4. stråle er hele menneskehedens stråle.

Den tredje er Beethoven, hvis musik kan siges at udtrykke bl.a. 1. stråles kraftfulde og effektive integration.

Alle tre komponisters musik tilhører den wienerklassiske stil, som dermed er med til at navngive hele den musiktype, man i dag kalder for klassisk musik.

Som eksempler på disse tre komponisters musik kan nævnes: Haydn: *Symfoni nr. 86*, 3. sats, Mozart: *Ave Verum Corpus* og Beethoven: *Symfoni nr. 3*, 1. sats.

I tiden derefter bliver musikken bredere og mere individuel. Dermed udvikler den sensitiviteten over for sjælen og kaldes nu "romantisk".

"Musikken er i sandhed formidleren mellem det åndelige liv og det sanselige ... musikken er den eneste usynlige indgang til en højere videns verden, som vel omfatter menneskene, men som mennesket ikke er i stand til at opfatte. Der hører en åndens rytme til at fatte musikken ind til dens kerne."

Beethoven

Det sker gennem fx Schubert, Mendelssohn, Schumann og Brahms i højromantikken og Chopin, Bruckner, Mahler og Richard Strauss i senromantikken. Hertil kommer en lang række komponister fra andre lande, fx Italien, Frankrig, Rusland og England.

Individuel anvendelse

Den klassiske musik kan bruges til at bringe menneskets udvikling fremad. Vi kan forestille os forskellige situationer, hvor menneskers følelser fastlåses

udviklingen i en sådan grad, at der helt klart er brug for hjælp udefra.

Lad os fx tage et menneske, som er plaget af en tungsindighed og træghed, der lammer al aktivitet. Den situation kan være totalt dominerende, men måske kan den afhjælpes, hvis den pågældende spiller et uddrag af Rachmaninovs *Symfoniske Danse*, 1. sats, der netop har den dansende lethed og stimulerende effekt, der er brug for. (Her i artiklen er jeg naturligvis hæmmet af ikke at kunne spille de valgte eksempler for læserne.)

Et andet menneske er måske et nervøst opstemt og febrilsk rodehoved. Hvilken musik har vi brug for her? Jeg foreslår Bruckners motet *Christus factus est*, som er en kraftfuld musik af en fuldkommen afklaret karakter.

Og endelig kan vi forestille os et menneske med en stor angst og dermed blokering over for det andet køn. Her kunne man prøve med Saties *Je te veux* ("Jeg vil have dig"), der er noget af det mest tillokkende og forførende, man kan forestille sig.

I sjældne tilfælde kan musik give en omfattende følelsesforløsning, katarsis. Det bedste eksempel på en komponist her er russeren Sergej Rachmaninov. Han indbyggede i sine værker passager (formentlig ubevidst), hvor følelserne drives til deres yderste, så hvis man lader dem følge musikken, vil de blive forløst, når musikkens spændinger forløses.

Som eksempel på Rachmaninovs metode kan man høre tredje klaverkoncert, der af mange regnes for en af de fineste

koncerter, der er skrevet. Her er der et emotionelt klimaks i alle tre satser, om end en smule mere afdæmpet i den langsomme mellemsats. At stykket rummer store følelser, bekræftes af den polskfødte pianist Krystian Zimerman:

"Man spiller ikke Rachmaninovs koncerter - man lever dem ... Jeg har stor respekt for den tredje koncert, men for øjeblikket føler jeg ikke, at jeg er klar til at nedfælde mine tanker om den i en indspilning. Jeg føler, at fortolkningen ville blive enormt kompliceret at udarbejde. Den er så ladet med følelse, at den flår mig i stykker, hver gang jeg hører den. Som jeg sagde, så spiller man

Barokkens oratorier er så overdådige, at de får folk til ydmygt at knæle for de guddommelige magter.

ikke Rachmaninovs koncerter, man lever dem, og denne koncert kan næsten være livstruende”.

Menneskets struktur

Hvis vi vil påvirke menneskets udvikling med musik, må vi kende dets struktur i musikalsk henseende, for menneskets legemer har forskellige niveauer eller ”frekvensbånd”, som vi kan illustrere med elementerne ild, luft, vand og jord. De kan bl.a. fortolkes som bevidsthedens fire grundlæggende aspekter:

- *Ild*, sjæl eller vilje, tendens til dynamik. Fx Bruckner: *Symfoni nr. 0*, Scherzo.
- *Luft*, tankefunktion, tendens til genemsigtighed. Fx Bach: *Orkestersuite nr. 3*, Air.
- *Vand*, følelsesfunktion, tendens til indadskuen. Fx Rachmaninov: *Symfoni nr. 2*, 3. sats.
- *Jord*, fysisk funktion, tendens til fysisk forankring. Fx Dvorák: *Cellokoncert*, 1. sats.

Man kan altså påvirke mennesket og dets legemer meget direkte, for man behøver blot visualisere den virkning, man vil have, og så finde et musikstykke, der udtrykker den.

Men her skal vi være opmærksomme på, at man skelner mellem ”ren musik” og ”programmusik”. Ren musik er den nøgne åndelige eller matematiske struktur, hvor komponisten ikke prøver at udtrykke sin inspirationskilde. Fx Haydn: *Symfoni nr. 93*, 1. sats.

Programmusik forestiller noget ved fx at fremmane billeder af naturscenerier. Det kan være en mark, hvor lærken svinger sig op i luften, sådan som det demonstreres af Vaughan Williams i *The Lark Ascending*.

Følelsesmæssige tilstande

Som regel er det følelseslivet, der er problemet for mennesker. Det kan være

tilstande, der er for dominerende og derfor skal modvirkes.

Nogle mennesker ophober vrede gennem hele livet. Det kan fx være som respons på en uforstående opdragelse, og det betyder, at vreden er latent til stede uden at være rettet mod nogen eller noget bestemt. Men den kan når som helst bryde igennem, og det gør disse mennesker aggressive eller ondskabsfulde i de perioder.

Hvilken type musik ville være velegnet til at dæmpe denne latente vrede? Jeg foreslår noget lyrisk, melodisk og næsten ”gennemsigtig” musik som fx den irske gruppe Clannad: *Theme from Harrys Game*.

Også andre tilstande kan hobe sig op igennem årene. Det kan måske være angst og sorg, der i første omgang er relateret til noget bestemt, fx et dødsfald, men som, hvis følelserne aldrig opløses ordentligt, kan blive til en generel tilstand. Her vil en musik, der er let, munter og dansende, måske kunne have en virkning, og derfor vil jeg foreslå Delibes: *Lakmé*, Blomsterduet.

Der kan også være tilstande, der er for svage og derfor skal stimuleres. Vi skal måske træffe afgørende beslutninger eller håndtere vanskelige begivenheder, men mangler styrke og mod dertil. Her vil et ekstremt kraftfuldt musikstykke som Strauss: *Also sprach Zarathustra*, Einleitung, måske kunne gøre underværker.

Endelig kan vi forestille os, at et menneske

trænger til at få stimuleret kærlighed og hengivenhed i sit liv. Kærlighed er ikke blot en følelse, men også en beslutning, og i alle mennesker bor der en ubegrænset kærlighedskraft.

Men spørgsmålet er, hvilken musik der kan aktivere denne kilde? Jeg foreslår et uhyre smukt og indtrængende stykke som Bruch: *Violinkoncert*, 2. sats, eller måske Elgar: *Enigma Variations*, Nimrod.

I princippet er der ingen grænser for, hvor langt man kan drive udviklingen af musikterapi, for som nævnt er begrebet healing uløseligt knyttet til åndelig udvikling. For healing handler om at fjerne de blokeringer, der spærrer vejen for sjælen, og derfor kan musikterapi både give de impulser, der kan være med til at ”kurere sygdomme”, og hjælpe med i selve udviklingsvejens formulering. □

Niels Brønsted er underviser i Den Esoteriske Lære, forfatter m.m. Henv.: Kirkebjergvej 2, 4623 Lille Skensved, tlf. 25 38 55 57, niels@bronsted.dk

”Man spiller ikke Rachmaninovs koncerter - man lever dem”, har den polskfødte pianist Krystian Zimerman sagt.